

آسیب شناسی اجتماعی خانواده های مهاجر

طرح مشکل

احوال شخصیه در اسرائیل، تحت اشراف و کنترل دادگاههای مذهبی، که همگی به یهودیت ارتدوکس وابسته است صورت گرفته و ثبت می گردند. برای کسانی که در اسرائیل متولد شده یا سالهای زیادی است در این کشور به سر می برند انجام اموری چون ازدواج، طلاق و... به شیوه مرسوم و رایج امری طبیعی و عادی شده است و در این زمینه با مشکل چندانی روبرو نیستند. اما باید توجه داشت اسرائیل یک جامعه متشکل از مهاجران است و سالانه حدود ۷۰ هزار یهودی به آن وارد می شوند و این مهاجران عمدتاً از کشورهای غربی یا روسیه - مناطقی که جریان یهودیت ارتدوکس یا وجود ندارد و یا در اقلیت است -

مرزبندیهای فرهنگی و تفاوت آراء، خانواده ها و به طور کلی جامعه یهودی اسرائیل را به دو گونه جمعیت تقسیم کرده است: جمعیت واقعی و جمعیت قانونی. کل خانواده های یهودی موجود در این کشور، جمعیت واقعی را تشکیل می دهند، اما همه آنها خانواده های مشروع و قانونی تلقی نمی شوند. هم اینک، جامعه یهودی این کشور متشکل است از یک اکثریت نسبی قانونی و مشروع - که اغلب آنها متولدین اسرائیل هستند - به علاوه یک اقلیت قابل توجه و روزافزون که نامشروع و غیرقانونی اند و اغلب آنها را مهاجران غربی یا روسی تبار سالهای دهه ۹۰ تشکیل می دهند.

و یهودیانی که با فرهنگ و شیوه زندگی سهل گیرانه غربی خو گرفته‌اند دشوار است. به همین خاطر احکام و برداشتهای جریانهای یهودی ارتدوکسی در بین یهودیان دیاسپورا (خارج از اسرائیل) با اقبال کمی روبروست و به جای آن مردم بر اساس احکام مذهبی جریانهای غیر ارتدوکسی به آیین یهود درمی آیند، ازدواج می کنند یا طلاق می گیرند. مثلاً ازدواجی که در آیین ارتدوکسی می باید با حضور حداقل ۱۰ نفر، از جمله یک حاخام و پس از سوالات متعدد و مراسم پیچیده با رعایت فاصله میان عقد و ازدواج صورت گیرد، در آیین یهودیت اصلاح طلب، تنها با حضور یک حاخام اصلاح طلب و بدون حضور شهود و تنها با ایجاب و قبول زوجین در مدت زمانی کوتاه به سر می رسد. اساساً ازدواج و طلاق در یهودیت اصلاح طلب، به ازدواج و طلاق مدنی و محضری که در آمریکا و اروپا و روسیه رایج است، شباهت بسیار دارد. ازدواج مدنی صرفاً در حضور وکیل قانونی، اما ازدواج شرعی به روش یهودیت

به اسرائیل وارد می شوند. در اروپا، روسیه و کشورهای غربی، بنا به دلایل و تأثیرات محیطی، احکام و برداشتهای مذهبی، گرایشهای لیبرالی، اصلاح طلب، محافظه کار، در میان یهودیان آن کشورها رایج و معمول است. برداشتهای این گرایشهای فکری از شریعت یهودی، به گونه ای است که تا حدودی امکان همزیستی مسالمت آمیز یهودیان را با محیط غیر یهودی خود فراهم می آورد و نوع نگرش و احکام آنها معتدل تر و ملایم تر از برداشتها و احکام یهودیت ارتدوکس است. به عنوان مثال، سیر مراحل وارد شدن یک شخص به دین یهود، بر اساس احکام ارتدوکسی، حداقل یک، دو، یا چند سال پس از گذراندن یک دوره آموزشی فقه یهودی و موفقیت در چند امتحان و سپس برگزاری تمام آیینهای مذهبی در طول یک سال و... به طول می انجامد. مراسم تأیید ازدواج یا طلاق یک شخص توسط محافل و دادگاههای مذهبی ارتدوکسی خود یک فرآیند پیچیده و زمانبری است که تحمل آن برای مهاجران

به خود می‌داند و هیچ‌گونه نرمشی در مقابل دیگر جریانهای یهودی از خود نشان نمی‌دهد. این جریان رسماً بر احوال شخصیه، دادگاهها و شوراهای مذهبی در اسرائیل مسلط است و از دواج و طلاقهای انجام شده به روش غیر ارتدو کسی و یا مدنی را به رسمیت نمی‌شناسد. (۲) بر این اساس کسانی که به دست حاخامهای یهودی غیر ارتدو کس در داخل یا خارج اسرائیل نیز به آیین یهود درآمده‌اند، «یهودی» شناخته نمی‌شوند. بدین ترتیب مشکلات متعدد و متنوعی در رابطه با هویت یهودی، انجام و ثبت از دواجها یا طلاقها، هویت فرزندان و مشروعیت یا عدم مشروعیت خانواده‌های یهودی - که به اسرائیل مهاجرت می‌کنند - پیش آمده است. به این ترتیب در جامعه یهودی اسرائیل، بخشی از جمعیت قانونی و مشروع است و بخش دیگر جمعیت از یک نسل برزخی، بالاتکلیف و به لحاظ شرعی، غیر رسمی و غیر قانونی تشکیل شده است. نوع‌شناسی افراد و گروههایی که در هر یک از دو بخش یاد شده جای می‌گیرند، حقایق

اصلاح طلب، در حضور حاخام انجام می‌گیرد. (۱) ورود به آیین یهود نیز بر اساس سنت یهودیان اصلاح طلب، لیبرال یا محافظه کار، مراحل ساده‌تر و سریعتر از مراحل سنت ارتدو کسی دارد. از طرفی اکثر یهودیان و جریانات فکری یهودی خارج از اسرائیل، به ویژه آمریکا و اروپا بر ضرورت تفکیک دین و دولت اصرار دارند در حالی که جریان یهودیت ارتدو کسی، به ویژه در اسرائیل، می‌کوشد که دین و دولت به یکدیگر پیوسته و همبسته باشند و دین و دستورات دینی با برداشت و نگرش ارتدو کسی در زندگی عمومی و خصوصی شهروندان یهودی حاکم و دارای نقش محوری باشد. جریان یهودیت ارتدو کس، به این سطح بسنده نکرده و خواهان آن است که تعریف یهودی و تدوین قوانین مربوط به روابط مذهبی بین شخص و جامعه و مسایل دیگری از این قبیل نیز در انحصار این جریان قرار گیرد. مشکل اصلی از آنجا شروع می‌شود که جریان یهودیت ارتدو کس، تنها برداشت صحیح از شریعت تورات را متعلق

تازه‌ای را آشکار می‌کند که در این بخش بدان اشاره خواهد شد. موانع و مشکلات متعددی که بخشی از جامعه یهودی، در زمینه تشکیل خانواده، از دواج، طلاق و فرزندان با آن روبرویند، در این بخش جزئی‌تر و موşkافانه‌تر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در اسرائیل، زوجهای جوان یهودی می‌باید در محاکم و دادگاههای ارتدو کسی از دواج کنند. زوجهایی که از دواج مدنی (قانونی و محضری) را ترجیح داده، یا در چارچوب احکام یهودیت اصلاح طلب و دیگر جریانات غیر ارتدو کسی از دواج می‌کنند، مجبورند در خارج از کشور از دواجشان را ثبت نمایند. پس از بازگشت به کشور، دولت نام آنها را در لیست متأهلین و بر طبق مشخصات شناسنامه‌هایشان، در دفاتر رسمی خود ثبت می‌کند، اما در مورد اعتبار چنین از دواجهایی به صاحبان آنها تضمین کاملی داده نمی‌شود. زوجهایی که خارج از اسرائیل و در یک کشور دیگر از دواج می‌کنند و آن کشور از دواجشان را به رسمیت می‌شناسد، می‌توانند نام خود را به عنوان

افراد متأهل و دارای خانواده، در وزارت کشور اسرائیل ثبت کنند و از حقوق مدنی که برای شهروندان متأهل اسرائیل در نظر گرفته شده بر خوردار شوند، اما چون قوانین از دواج و طلاق حاکم بر اسرائیل در انحصار دادگاههای مذهبی ارتدو کسی قرار دارد، این خانواده‌ها در اسرائیل به رسمیت شناخته نمی‌شوند. احکام صادره توسط دادگاههای خانواده در اسرائیل نیز، نشان می‌دهد چنین زن و شوهرهایی در صورت تصمیم به متارکه و جدایی همانند سایرین از حقوق کامل برخوردار نیستند. به عنوان نمونه، دادگاه ناحیه تل‌آویو در نیمه دوم اکتبر ۱۹۹۹ تقاضای زنی که به خاطر عدم پرداخت نفقه، درخواست طلاق و تعقیب قانونی همسرش را کرده بود، رد نموده و آن را بی‌اعتبار دانست، زیرا از دواج آن دو در پاراگوئه و توسط یک وکیل انجام و ثبت شده بود و به همین خاطر از دواج آنان قابلیت ثبت در دفاتر رسمی وزارت کشور را داشته، اما از اعتبار شرعی برخوردار نبوده است. در واقع سند از دواج آنان در اسرائیل فاقد ارزش

و بی اعتبار بوده است. (۳)

و مؤسسات اسرائیلی ذکر شده است. مرکز تکثر گرایی یهود* برآورد کرده است بیش از ۲۰ درصد تمام زوجیهایی که امروزه در اسرائیل به عنوان خانواده باهم زندگی می کنند، به روش حاخامی عقد ازدواج نبسته اند. همچنین تامار لیم مدیر مرکز حقوق مدنی و انسانی** معتقد است، بیش از ۳۰ درصد از زوجهای یهودی توسط آن دسته از محافل ارتدو کسی ازدواج کرده اند که مراسم و تشریفات ازدواج را به سبک ازدواج مدنی برگزار می کنند. به گفته وی، سال به سال از تعداد ازدواجهای حاخامی کاسته و بر تعداد ازدواجهای غیر حاخامی و مدنی افزوده می شود. تخمینها و نظرات فوق تا حدودی بر این اساس است که داده های آماری رسمی منتشره در مورد میزان ازدواجها، با میزان رشد جمعیت یهودیان اسرائیل همخوانی و تطابق منطقی نشان نمی دهد. به عنوان مثال در سال ۱۹۷۵ تعداد ۲۸۵۳۸ زوج یهودی در محاکم

دولت اسرائیل تاکنون از گردآوری، تنظیم و انتشار آمارهای رسمی در مورد تعداد واقعی ازدواجهای مدنی و یا غیر ارتدو کسی در اسرائیل خودداری کرده است. وزارت کشور اسرائیل نیز علی رغم داشتن منابع و امکانات لازم، در این رابطه اقدام به جمع آوری و تهیه و تنظیم آمار نمی کند. اداره مرکزی آمار اسرائیل نیز، همواره از آمارهایی که توسط دادگاهها و محاکم مذهبی دریافت می کند استفاده کرده و آن را منتشر می نماید، اما نقد و بررسی این آمارها نکات ناگفتنی از حجم قابل توجه ازدواجهای غیر ارتدو کسی را آشکار می کند. به هر تقدیر این گونه به نظر می رسد که دولت و مسئولان مربوطه نسبت به بهبود وضعیت این گونه خانوادهها توجهی ندارند. هر چند تا به امروز آمارهای موثق و قابل اطمینانی از میزان وقوع ازدواجهای مدنی و غیر ارتدو کسی در اسرائیل موجود نیست، اما در این رابطه تخمینها و برآوردهایی توسط بعضی مراکز

* Center for Jewish pluralism

** Center for Human and Civil Rights

جدول یهودیان اسرائیل بر حسب سال

سال	۱۹۶۵ میلادی	۱۹۷۵	۱۹۸۵	۱۹۹۵
جمعیت	۲/۲۹۹/۱۰۰ نفر	۲/۹۵۹/۴۰۰ نفر	۳/۵۱۷/۲۰۰	۴/۲۹۵/۱۰۰

Source: Statistical Abstract of Israel, 1996, Vol 47, population, p76

مقایسه دو جدول فوق، نشان می دهد آمار مربوط به رشد جمعیت یهودیان اسرائیل با آمار مربوط به رشد تعداد ازدواجهای یهودیان این کشور، تناسب ندارد. البته باید توجه داشت آمارهای منتشر شده مربوط به ازدواج، فقط بیانگر ازدواجهای انجام شده در محاکم ارتدوکسی است و گرنه میزان واقعی موارد ازدواجها بیش از آمارهای رسمی منتشره است. کلیه خانوادههایی که خارج از حیطه آمارهای رسمی منتشر شده قرار دارند، خانوادههایی هستند که قوانین موجود اسرائیل آنها را به رسمیت نمی شناسد. مشکل اصلی این خانوادهها نه در زمان ازدواج، بلکه در زمان طلاق رخ می دهد. اگر زوجی که به شیوه غیر ارتدوکسی ازدواج

ارتدوکسی اسرائیل ازدواج کرده بودند، اما ۲۲ سال بعد در سال ۱۹۹۷ تعداد ازدواجهای ثبت شده در این محاکم ۲۸۱۵۹ مورد یعنی تقریباً ۷۰۰ مورد کمتر از سال ۱۹۷۵ بوده است. این در حالی است که طی این ۲۲ سال، جمعیت کل یهودیان اسرائیل بیش از ۶۰ درصد رشد داشته و از حدود ۳ میلیون نفر به بیش از ۴/۵ میلیون نفر افزایش پیدا کرده است. به همین خاطر آمارهای ازدواج، با آمارهای جمعیتی یهودیان رابطه معقول و منطقی ندارد. به منظور دقت بیشتر آمار مربوط به جمعیت و میزان وقوع ازدواج در اسرائیل در ۲ جدول زیر آمده است:

جدول تعداد ازدواج یهودیان در اسرائیل به تفکیک دوره زمانی و میانگین سالانه ازدواج

تاریخ	تعداد ازدواج	میانگین تعداد ازدواج در سال طی هر دوره زمانی مشخص
۱۹۶۵-۶۹	۹۸۴-۶	۲۴۶-۱
۱۹۷۰-۷۴	۱۲۰۶۲۲	۲۲۶۵۵
۱۹۷۵-۷۹	۱۳۰۰۱۴	۲۲۵-۲
۱۹۸۰-۸۴	۱۲۲۱۰۲	۳۰۵۲۵
۱۹۸۵-۸۹	۱۱۸۵۲۴	۲۴۶۴۲
۱۹۹۰-۹۴	۱۲۵۶۲۴	۳۱۴۱۳
سال ۱۹۹۶	۲۲۲۱۲	-
سال ۱۹۹۷	۲۸۱۵۹	-

Source: www.cbs.gov.il/Shnaton/sto3-06- e.html

کرده‌اند بخواهند از یکدیگر جدا شوند، بر سر نحوه متار که، تقسیم اموال و... توافق و دارای گرایشهای لائیک و یا غیر ارتدوکی باشند و در خودشان نیازی جهت مراجعه به محاکم و محافل ارتدوکی به منظور گرفتن طلاقنامه شرعی * احساس نکنند می‌توانند به راحتی از یکدیگر جدا شوند. هر کدام از آنها بخواهد مشخصات خود را، طبق شرایط جدیدی که برایش به وجود آمده (وقوع متار که و جدایی) در شناسنامه‌های خود تغییر دهد، باید رسماً در دادگاههای مذهبی و طبق قوانین ازدواج و طلاق ارتدوکی طلاق گرفته، طلاق نامه دریافت کنند. راه دیگر این است که به همان کشوری که در آن ازدواج کرده بودند بروند و از مسؤولان مربوطه آن کشور گواهی طلاق خود را طلب کنند تا وزارت کشور اسرائیل، مشخصات جدید آنان را ثبت نماید. در ابتدا به نظر می‌رسد اگر والدین این خانواده‌ها گرایشهای لائیک یا حداقل، نه چندان متعصبانه مذهبی، داشته باشند، می‌توانند بسادگی و بدون دریافت طلاقنامه شرعی

زندگی زناشویی جدیدی را هر کدام برای خود شروع کنند و در زندگی جدید فرزندان جدیدی به دنیا بیاورند و مسأله حرامزادگی و غیرقانونی بودن فرزندانشان را ندیده بگیرند. اما تصور کنید اگر فرزندان این نوع خانواده‌ها بخواهند به آیین یهودیت سنتی محافظه کار درآیند و یا تمایل داشته باشند همانند بسیاری دیگر از شهروندان اسرائیل، از طریق محافل و دادگاههای مذهبی ارتدوکی از دواج کنند، ولی دریابند که نامشان در لیست سیاه ازدواج قرار دارد، آن هم به خاطر تصمیماتی که والدین آنها حتی قبل از اینکه آنها به دنیا بیایند اتخاذ کرده‌اند، چه وضعیتی پیش خواهد آمد؟ به هر تقدیر ازدواج و طلاقهای غیر ارتدوکی برای زوجهایی که هم اکنون در اسرائیل زندگی می‌کنند، نمی‌تواند مشکلات مربوط به عدم مشروعیت فرزندان یا موانع متعددی که بر سر ازواجهای بعدی خود و فرزندانشان پیش می‌آید را حل کند. مشکلاتی که گفته شد بخش قابل توجه یهودیان مهاجری که

تا حدود زیادی با پدیده «عدم مشروعیت» و «عدم رسمیت» از جانب محافل رسمی و مذهبی اسرائیل روبرو شده‌اند، به گونه‌ای که قادر به استفاده از حقوق و امتیازات برابر با دیگر شهروندان نیستند. معمولاً در این وضعیت، حقوق زنان بیش از مردان، پایمال و نادیده گرفته می‌شود.

نکته دیگر اینکه به خاطر وجود نرخ بالای طلاق در روسیه، آمریکا و کشورهای غربی و تأثیرپذیری یهودیان از این حالت، طلاق به صورت یکی از مشکلاتی درآمده که تشکیلات حاخامی ارتدوکسی در اسرائیل با آن روبروست. بسیاری از مهاجران روسی که به اسرائیل می‌آیند، زنان مطلقه‌ای هستند که به صورت مدنی و قانونی طلاق گرفته، اما گواهی شرعی طلاق را در اختیار ندارند. چنین زنانی بلا تکلیف باقی مانده و امکان ازدواج مجددی برای آنها وجود ندارد. (۴) برخی از زنانی که در چنین شرایطی قرار دارند به دادگاههای شرعی مراجعه کرده، از دادگاه می‌خواهند که شوهر را مجبور به

از اروپا، آمریکا و خصوصاً روسیه به اسرائیل می‌آیند را با خود درگیر ساخته است. در این کشورها، ازدواج و طلاق به شکل مدنی اجباری است و تنها این شیوه از ازدواج، قانونی و رسمی شناخته می‌شود. البته زوجها قبل یا بعد از ثبت رسمی، می‌توانند مراسم آیینی خود را نیز در حضور روحانیان مذهبی خود انجام دهند، ولی به هر حال دادگاهها چیزی به نام «کتوبا» و «گیت» را به منزله سند تلقی نمی‌کنند و برای آن اعتباری قائل نیستند. از طرف دیگر، دادگاههای مذهبی داخل اسرائیل، هیچ ارزش و اعتباری برای عقدنامه و طلاق‌نامه‌های مدنی یهودیان مهاجر قائل نیستند و از آنان عقدنامه و طلاق‌نامه‌های شرعی بر حسب سنت و آیین ارتدوکسی می‌طلبند. مهاجران روسی سالهای ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۴ که به صورت انبوه و با استفاده از قانون «بازگشت» به اسرائیل آمدند، بیشترین مشکلات و ناراحتی‌ها را در این رابطه متحمل شده‌اند. البته یهودیان مهاجری که از غرب به ویژه آمریکا که در آن سنت غیر ارتدوکسی حاکم است آمده‌اند نیز

دادن گواهی طلاق نماید. لیکن در بیشتر موارد، امکان دسترسی به شوهر به دلیل عدم حضور در داخل اسرائیل و... وجود ندارد. افزون بر این، بررسی و پیگیری دادگاهها در اینگونه موارد، بسیار کند و طولانی مدت است. نیز کثرت تعداد این گونه موارد و رسیدگی به آن نیرو، امکانات، هزینه و پرسنلی در سطح یک تشکیلات مستقل و بزرگ را می طلبد. به هر تقدیر دولت اسرائیل هنوز تدبیر مناسبی برای حل چنین تضاد مهمی اتخاذ نکرده است و ابعاد این مشکل روز به روز پیچیده تر می گردد. روند مهاجرت یهودیان از روسیه و غرب همچنان ادامه دارد و بخش قابل توجهی از این مهاجران مشمول چنین وضعیتی هستند. انتظار می رود تعداد زنان آگونا* در بین مهاجرینی که از کشورهای غربی به اسرائیل می آیند افزایش یابد. (۵) فراوانی زنان آگونا در بین مهاجران یهودی که از روسیه می آیند نیز قابل ملاحظه است و علت این امر آن است که تشکیلات حاخامی در اسرائیل، طلاق نامه های مدنی صادره

توسط دادگاههای روسی را قبول ندارد. به همین خاطر تعدادی از زنان آگونا در اسرائیل، به منظور از دست ندادن حقوق خود و به خاطر آن که فرزندان آنها نامشروع خوانده نشوند، طلاق خود را انکار کرده، در پرسشنامه ها و فرم های رسمی اظهار می کنند که مطلقه نیستند. بر اساس برخی گزارشها، در حال حاضر در اسرائیل چندین هزار زن آگونا وجود دارد و به ندرت دیده شده که دادگاهی بدون اجازه و خواست شوهر به زن او گواهی و مجوز طلاق بدهد. در نتیجه، تعداد زیادی از زنان مطلقه وجود دارند که در این کشور امکان ازدواج برای آنها وجود ندارد و لذا مورد سوء استفاده های مختلف قرار گرفته و اعمال منافی عفت در بین آنها رو به گسترش است. بدین ترتیب پدیده نوظهور «خانواده های غیر شرعی و به رسمیت شناخته نشده» در جامعه اسرائیل، به تدریج ممکن است به صورت یک مشکل اجتماعی، اثرات منفی متعددی را بر این خانواده ها و بر محیط پیرامون بگذارد.

* Agunah

وعده‌های فراوان، همه ساله چندین هزار یهودی به اسرائیل وارد می‌شوند اما پس از مدت کوتاهی درمی‌یابند که بسیاری از آنها در لیست سیاه نهادهای رسمی و مذهبی قرار گرفته‌اند. برخی «یهودی» بودنشان مورد تردید است و به همین خاطر کارتهای شناسایی با عنوان «شهروند اسرائیل» و نه «یهودی» دریافت می‌کنند. برخی دیگر از دواجهایشان از نظر محافل رسمی مربوطه یعنی دادگاههای مذهبی ارتدوکسی، اعتبار و ارزشی ندارد و بنابراین احساس می‌کنند خانواده‌ای که تشکیل داده‌اند «در بین زمین و آسمان معلق است». عده‌ای دیگر طلاق‌نامه‌های خود را در محیط جدید بی‌اعتبار و بی‌ارزش احساس می‌کنند و به جرگه افراد بلا تکلیف و سرگردان می‌پیوندند. در مورد زنان، وضعیت و خیمتر است و بسیاری از مهاجران به صورت زنان آگونا یعنی کسانی که حتی اگر بخواهند هم نمی‌توانند به زندگی خود سر و سامانی

*Mamzer (حرامزاده)

**Law of Return

نسلهای بعدی این خانواده‌ها شرایط و خیمتری خواهند داشت، زیرا از ابتدای زندگی داغ ننگ و تعابیری چون «مامزر»* را باید تحمل کنند.

خاتمه و جمع بندی

مهاجرت یا انتقال بیشتر یهودیان دنیا به اسرائیل، یکی از مهمترین اهداف آژانس یهود و مسؤولان دولت اسرائیل است. محرک اصلی این اندیشه و به تعبیری قلب آن قانون اسرائیلی بازگشت** است که به تمامی یهودیان دنیا حق می‌دهد، هر وقت اراده کنند بتوانند به اسرائیل آمده و در آن زندگی کنند. سهل‌گیریها و تشویقهای این قانون جهت فراهم آوردن امکان هر چه بیشتر مهاجرت یهودیان به اسرائیل، به گونه‌ای است که در یکی از بندهای آن (بند ۴ قانون بازگشت) تصریح گردیده که نوه‌های یهودی نیز حق مهاجرت و اقامت در اسرائیل را دارند، حتی اگر پدر و مادر این افراد یهودی نبوده و خود آنها نیز تا قبل از مهاجرت به اسرائیل به شیوه یهودی زندگی نکرده باشند. (۶) بدین شکل و با تبلیغات و

می‌پندارند و بنابراین فرهنگ و ارزش‌های والدین خود را طرد می‌کنند، زیرا آنها را مقصر می‌دانند. به هر حال به واسطه «انگ اجتماعی» و «داغی» که بر پیشانی آنها و خانواده‌هایشان خورده، از کسب صلاحیت لازم برای نیل به یک زندگی اجتماعی و شغلی رضایت بخش عاجزند و عملاً امکان ادغام در فرهنگ کشور موعود را از دست داده‌اند.

پی نوشت:

۱- امروزه در کشورهای اروپا و آمریکا و در میان یهودیان ساکن در آنها میانگین ازدواج‌های مختلط یهودی - غیر یهودی افزایش یافته است و نسل‌های جدید یهودی دیگر تمایل چندانی به ازدواج، تشکیل خانواده و فرزندآوری نشان نمی‌دهند. بر اساس سرشماری‌های سال ۱۹۹۱ مدل و الگوی خانواده یهودی سنتی و کلاسیک (متشکل از زن و شوهر هر دو یهودی و اولین بار ازدواج کرده و دارای «کتوب» بر حسب شریعت ارتدوکسی) در ایالات متحده آمریکا تقریباً به طور کلی از بین رفته و به گفته عبدالوهاب المسیری تنها ۱۴ درصد از کل خانواده‌های یهودی به این صورت هنوز باقی مانده‌اند. (موسوعة اليهود، ج ۵ ص ۲۴)

۲- سال ۱۹۹۸ و در زمان حاکمیت نتانیاهو قانونی در پارلمان اسرائیل تصویب شد که به موجب آن کلیه ازدواج‌هایی که توسط حاخام‌های وابسته به

بدهند درآمده و هر تلاش آنان در این رابطه بلافاصله با «داغ‌ننگ اجتماعی» روبرو شده و فرزندان احتمالی آنان نیز «نامشروع» تلقی می‌شوند. جاذبه‌های قانون بازگشت و دافع‌های قوانین ارتدوکسی حاکم بر «احوال شخصیه» در اسرائیل وضعیت گنجینه‌کننده و متزلزل برای خانواده‌های یهودی تازه مهاجر به وجود آورده و بسیاری از آنها را تا مرز انحلال و فروپاشی پیش برده است. وجود تصور مشترک «عدم مشروعیت»

برای خانواده‌های تازه مهاجر و فرزندان‌شان آن هم در یک محیط جدید و ناآشنا در سطح کلان، می‌تواند پیدایش یک اقلیت جدید تحت تبعیض و بالقوه خطرناک اجتماعی را رقم بزند و در سطح خرد، تبعات شکننده‌ای را درون این خانواده‌ها به وجود آورد. در این خانواده‌ها، والدین جایگاه خود را به عنوان راه‌گشایان فرزندان به جامعه و فرهنگ محیط، از دست می‌دهند، زیرا مشروعیت و حرمت آنها زیر سؤال قرار دارد. فرزندان این خانواده‌ها نیز دچار تناقض و نگرش منفی نسبت به خود شده، هویت خود را تحقیر شده

فهرست منابع

۱- عبدالوهاب المسیری. موسوعة اليهود و اليهودیه و الصهیونیه. مجلدات ۵ و ۷. قاهره: دارالشروق، ۱۹۹۸.

۲- باقر ساروخانی. جامعه شناسی خانواده. تهران: انتشارات سروش، ۱۳۷۰.

۳- مرکز آمار اسرائیل ← www.cbs.gov.il/shnaton/st03-06-c.html

4- Haaretz Daily, oct 27, 1999, Nov 21, 1999.

5- Internet web sites.

جریان محافظه کار، اصلاح طلب و لیبرال یهودی در خارج یا داخل اسرائیل انجام گرفته به لحاظ قانونی باطل است. پس از این تصویب، یهودیان اصلاح طلب و محافظه کار خصوصاً در آمریکا و اروپا خشمگین شدند و رهبران آنها تهدید کردند، در صورت تصویب نهایی این قانون در پارلمان اسرائیل، کلیه کمکهای مالی خود را به این کشور قطع خواهند کرد. در نتیجه اعتراضات شدید، سیر تصویب نهایی قانون مورد نظر مسکوت و معلق گذارده شد.

۳- هآرتز، ۲۷ اکتبر ۱۹۹۹.

۴- عبدالوهاب المسیری. موسوعة اليهود و اليهودیه و الصهیونیه. دارالشروق: قاهره، ج ۵، ص ۲۵۴.

۵- آگونا (Agunah) به زانی اطلاق می شود که شوهر آنها زندگی زناشویی را ترک کرده امکان دستیابی به او وجود ندارد. در این صورت زن به صورت بلا تکلیف (آگونا) درآمده حق ازدواج با دیگری را ندارد مگر اینکه یک دادگاه حاخامی حکم طلاق وی از شوهر مفقودالائرش را صادر نماید.

6- Haaretz Daily, Nov, 21, 1999